

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Götheborgske

Spidnen.

 Lördagen, den 7 Julii, 1770.

Fortfättning ifrån N:o 23 af Anmärkningar i blandade ämnen, gjorda i Paris åren 1761, 62 och 64.

Med en blick betraktar jag Paris, som en verdens Hufvudstad i anseende til des widd, storlek och folkmångd. Rörelsen är mycken, men icke på långt när så båtande, som Amsterdams, Londons och Hamburgs. Du kan wäl tänka, Kriswer en Auctor til sin wån, at en stad, bngd i luften med 6 å 7 hus, det ena på det andra, måtte wara oändeligen folkrif, och, då hela denna werlden stigit utur huseu neder på gatan, at där måtte wara et tåmmeligt starkt buller och rörelse.

Et antal af 200000 Domestiquer och dåröfwer, åro tårande och icke nårande lemmar i Republiquen; 12500 Carosser göra et dageligt buller på gatorne i Paris, men til hwad nytta? Af 500000 Måstare eller Handtwerkare, tilverka såkert tredjedelen bara bagateller, som Frankrike

Då

borde

borde umbära, för at må bättre. Med et ord, af en million Inwånare är icke hälften nyttiga Borgare, som icke allenast intet rigta Staten, utan är den til last och tunga. Jag inbegriper äfwen under detta antalet Seigneurer, och dem, som köpt sig titres d'Honneurs och characterer, som lefwa i Paris af sina räntor; de äta up sina pengar i luxe och weflighet, utan at arbeta för sig eller Riket, och således äro de icke widare nyttige, än indirecte, i anseende til deras pengar, som här roulera och slöfas bort. Jag bör ock nämna den myckenhet af affledade Officerare, som lefwa i Paris, men et nog osält lif. Det synes som de allenast tjena, så länge det warar, för at få la Croix de St. Louis, då de merendels strax taga affled, och det i sin bästa ålder, då de, efter inhämtad erfarenhet, kunde göra sin Konung största tjensten. Somliga få 5 a 600 Livres i pension, men de flesta, i brist af pengar til sit underhåll, äta kaffe hos Carmerne, utan at betala någon styfwer. At dessa lefwa wäl och äta wäl-lustigt, ehuru altid en maigre, det är, utan fött, är wäl bekant. De äro raisonable, och låta hwem som wil äta hos sig.

Unteligen bör jag ock sätta tiggare i classen af dem, som öka den onyttiga Folk-nummern, och Sawoiarder, som spela, svinga och dansa på gatorne, anställa spectacel på pont neuf &c. Dessa stackarne äro oräkneliga. Får jag icke låf at räkna til de tårande de 134 Munk- och Nunne-oder, som äro etablerade inom stadens portar.

Samt

Samt les foi disantes 50000 filles de joye & les dervis, om hwilka talas i Lettres Persannes.

Dessa upräknade onyttiga Inwånare i Paris åstadskomma största rörelsen, så wida de ha ben at gå med, och pengar at åka före. Men jag tager således rörelse i sin trångaste bemärkelse. Hwem finner icke at dessa förtåra större delen af de 77000 oxar, som årligen här gå åt, oagadt fastan, samt 120000 kalfwar, 54000 lam och får, 32590 tunnor sill, 500000 samnar wed, at förtiga andra waror, som i otrolig myckenhet consumeras. Handel, som sätter råtta airen på en stor stad, är det minsta, som lyser i Paris. Man tilwerkår en hoper saker, som witna om Fransosens qwicka upfinnings-gåfwa, som röjer mycken konst, men gifwer ofta föga nytta. Utlåmningen köper dem, endast för det är en Fransk wara, och blir bedragen. M. Prevosts hattar, af hälften silke och hälften castor, tjena 3 a 4 gånger på baler och mascarader, men hårda icke ut 2 regnflurar. Bonnetiers strumpor och handskar gjorda af canin och harstin, med någon prydning af silke, se bättre ut, än de gagna, och Herr Audris rön, at conservera blomster helt friska och lefwande, ifrån den ena sommaren til den andra, wet jag ej hwad det rigtar antingen honom eller Niiket. Fruntimmern hafwa M^r. Dulac oändeligen mycken förbindelse för des Tambour chantant. Det är en liten machin, rörlig på sin fot, som tjänar dem wid deras snying och brodderier; men elegancen består däruti, at då sålsta

trycker nymphen, spelas för hånne inuti denna machinen, aldeles utan någons åtgärd, åtskilliga arier.

Ingen ting fins i naturen, som hörer til lure och wällust, hwilket icke påhittas i Paris. En Dupons arbetar med en outtröttelig moda på sina artifices de Tables, för at bringa detta slag af wällustens konstler til des högsta högd. Hans arbeten bestå i konstiga Bord=prydnader, såsom illuminerade trågårdar, fontainer, som kasta flera sorter wälluktande watten m. m. Han har nyligen upfunnet några plateaux d'artifice, som göra en oförliknelig effect wid desertens åtannde, och war det utan twiswel en sådan granlåt, som, wid en enda soupé, kostade Rysske Ambassadeuren 20000 livres.

För commod folk har Raynard uphittat en bössa, som skuter utan buller, itänder i et ögnablick ljuset om natten, och släcker det jämwäl.

Med et ord Parisiska moden, som stiftar lagar för hela Europeen, är en fruktsam mor til många försök och upfinningar; men, som hon sjelf är wallustig, weklig och en slöseriska, alstrar hon åswen barn af swag constitution, och som icke mycket duga.

Nämner jag, utom les jolies bagatelles, några af Parisiska Manufacturerne och deras tilwerkningar, så har jag ock sagt alt, hwad som här gör den reelaste handeln. Det är önskeligt, at ju Gobelins Fabriken, där tapeter tilwerkas och Parlakan färgas, har mycken förtjenst. Fabrik kallas så efter Gilles Gobelin, en stor Färgare. En Målare skildrar med en liten pensel hela naturen,

turven, och wi tycka at hans arbete är konstigt och förträffeligt; men wässpolen, som här gör det samma, öfwerträffar både penselen och selswa komsten.

Men et arbete bör ju blifwa wackert, när där-påll användes mycken tid, och de erfarnaste ögon wacka öfwer det samma. En, högst halfannan alm, som förfärdigas om dagen, betalar, efter mitt tycke, icke wäsmaren, än mindre en Vouchev och en Le Clerc, hwars ståtliga målningar här efter härmas. Men det är köparens nyfikenhet, som skal betala waran, icke efter des inwärtas halt, utan efter det värde, som nngirugheten sätter på hånne. Här är det bästa Färgerie, som någonsin kan finnas, hwartil watnet i Riviere de Bièvre, som löper här bredwid, ensam bidragert; ty man säger at detta watnet är beshynerligen tjemligt och har en egenkap, som man ej finner hos annat watten. Tapet-tilwerken sker mest til Hofswets behof. (Slutet härnest.)

Kyrko-tidningar.

I Domkyrko-Församlingen födt i Flicobarn, Wigde Arbetskarlen And. Swensson, samt Pigan Anna Stina Strandberg. Döde Sjömans Einkan Britta Mener, 87 år, af ålderdom: gamla Pigan Maria Jonasdoter, 64 år, af håll och stång: Brantwaktskarlen Bengt Torstensson, 36 år, af feber: Peruquemakaren Lars Swarths Hustru Anna Berggren, 43 år, af magssjuka: Bagtmästaren

mästaren Olof Forsström, 71 år, af ålderdom:
Daniel Bogman, 30 år, af hetzig feber, och 2
barn af tårande sjukdom och slag.

Framkommer til Catechismi-Förhör: Måndagen Stora Hammnegatans Kote. Tisdagen Köpmansgatans Kote. Onsdagen Sillegatans Kote. Torsdagen Kronhusgatans Kote.

Kundgörelser.

Nästa Tisdag, som är den 10 uti innewarande Julii månad, kommer igenom offentlig Auction, kl. 11 före middagen, til den mestbjudande at försäljas en fjerdedel uti hela Skatte-hemmanet Skår Wåstergård; belågit uti Säfvedals Härad och Örgryte Socken, med gröda af säd och gräs, som förut, och wid hellska Auctionen kan beses, hwilken genast får af köparen afbärgas. Härjämte tillkännagifwes, at med detta fjerdedels bruk följa hwarken Man- eller Ladugårdshus.

Uppå Sill-salteriet Stora Klippan, kemmer igenom offentlig Auction, den 23 i denna Månad, at försäljas följande, nämligen: 4 a 5000 behållne och goda sill-tunnor af bok, 150 åmer och halfwa orhusden af ek til tran-kåril, et partie Carlscrona och Runneby bokeställ af hela sill-tunnor, halftunnor, och sjerdingar, et partie halftunnor och sjerdingar, 50 stor 1000 bokeståfwer med botnar, 150 tolfster goda Calmare bråder; desse waror kunna imedlertid beses på Salteriet Klippan, då Inspector Sky därstädes därom tillsäges.

Den

Den 19 uti innewarande Julii månad, komma at försållas uti Herr Kåmnår Erik Enanders stenhus, och Herr Hans Brusens rum, cattuner, calminker, glans- och foderlårster, allahanda slags band, specerier och åtskillige andra Köpmanswapor; desutan säng- och linkläder, husgerådsfater och meubler.

Som uppå gjord ansökning hos den Högble Magistraten härstädes, Handelsmannen Herr P. Granberg wunnit tilstånd, at här i Staden hålla öpet Caffe-hus; ty warder sådant härmed til allmän underrättelse tilkännagiswet, at samma tager sin början med nästa weckan.

Til hyra utbjudes en stor hwälsd källare af 44 alnars längd, belågen på hörnet af Torget och Köpmansgatan, och kan om wilkoren accorderas med Herr Wolrath von Slicken. Åswen sås hos honom at köpa 20 st. wäl conditionerade winliggare med järnband af 5 och 10 orhusdens storlek.

Nästkommande Michaelis blir uti et hus på Kongsgatan, ledigt at tiltråda, en beqwäm handelsbod, 2ne rum med kakelung och kök, en saltbod, samt en wind, jämte flere beqwämligheter; närmare underrättelse lemnas på Tryckeriet.

Uti för detta Madame Hammars hus, är för et litet stilla hushåll följande rum til nästkommande Michaelis at hyra, nämligen: 2ne kamrar, kök, wisthus och nödig wed-rumme, hwarom kan accorderas med egaren H. M. Lemmiche.

Madame Schröders hus wid lilla bomen blifwer ledigt at hyra nästa Michelsmåso, bestående
af

af en frambod, et dagligt rum mit emot, et contoïr näst boden, kök, kamare därnäst med en stor stuga där bredewid, 2ne saltbodas, bryghus med innemurad bryg-kettel, kalkbod, stall, fåhus, wed- och järnbodas, 4 stycken rum i andra våningen up åt gården, tjenlige til spannemål, lin och andra waror, en stor spannemåls wind, en wed- och höwind, öfverrummen åt hamnen bestå af en sal och kamare, samt åt Spannemåls-gatan 2ne kamrar och et kök, en god källare är ock under huset til hamnen, underrättelse om hyran inhämtas af H. M. Lemmiche, som bor i för detta warande Madame Hammars gård.

Hos Landtulls-Waktmästaren Franz Rasch på Wallgatan, äro at hyra wid instundande Michaelis tid, 2ne tapetserade öfverrum åt gatan, wisterhus, och 2ne större windar, samt uppe i samma gård et tapetserat underrum med kök, wisterhus och wind.

En coupee wagn uti godt stånd, är til salu, och kan beses hos Hosslagaren Bolm på Wallgatan.

En Hushållersta åstundar tjenst, nästkommande Michaelis, som upwisar hederlige bewis från flere Herrskaper; närmare underrättelse lemnas på Tryckeriet.

Hos H. Björn, wid nye bro, finnes hö för billigt pris, och kan köparen, efter slutad öfwerens-kommelse, få det utan omkostnad til Göteborg.

